

Առաջնորդանիստ եկեղեցւոյդ, իսկ որպէս կառավարիչ անմիջական ըստ յատուկ ցանկութեան բարերարին նշանակւի՞ր զանդամն Յանձնաժողովոյդ զՏ. Գիւտ աւագ քահանայն Աղանեանց:

Յանձն առնելով զայս ազգապարծան գործ Ձեզ Յանձնաժողովոյդ թողումք ի կամս Ձեր առնել զպատշաճաւորն կարգադրութիւն յաղագս բացման նորին ի մխիթարութիւն և քաջալերութիւն բարերար Տիմնագրին, որոյ կտակաւ ունին յանձնիլ ի գործադրութիւն Յանձնաժողովիդ քանի մէ այլ բարեկատու և կարևոր կարգադրութիւնք:

Օրհնելով զբարերարն, զպատճառն և զնորոնտիւր Յանձնաժողովիդ նորոգ թանկարանի՝ մաղթեմք վասն ամենեցունցդ կալ մնալ յառողջ և յաջող ի կենցաղս ազգօղուտ գործովք առարկնական վաստակովք և քրիստոնէական բարեկործութեամբ, արժանացեալք զովութեան ազգիս և վարձուց երկնաւորին: Ողջ լերուք և օրհնեալք յԱստուծոյ հօրէ և ի Մէնջ. Ամէն:

ՄԵՐՏԻՉ Կաթողիկոս ԿԱՆՏԱՆԿ Կայոց

Ի 15 Յունիսի 1900 ամի և ըստ տոմարիս ՌԵՒԹի
ի Հայրապետութեան մերումէ. ամի, յԱրարատեան Մայր
Աթոռ Ս. Էջմիածնի, Ի Վաղարշապատ Թ. 660.

† ՄԱՏԹԷՈՍ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հայ գրականութիւնն ընդհանրապէս և Տաճկահայ պարբերական մամուլը մասնաւորապէս՝ քսաներորդ դարու հէնց սկզբին մեծ կորուստ ունեցաւ յանձին Մ. Մամուրեանի:

Դեռ մի տարի առաջ Տաճկահայերը մեծ շքով տօնեցին այդ գրական բեղմնաւոր գործիչի յիսնամեայ յօբեանի և ահա յունուարի 2 ին յանկարծ նրա մահուան քօթն են հաղորդում լրագիրները:

Մեր գրական գործիչներից շատ քչերին է վիճակուել յիսուն տարի շարունակ գրելը ձեռքին և տոկոմ:

աշխատութեամբ մաքառել — յանուն սկզբունքի — ամեն տեսակ արտաքին և ներքին խոչնդոտների դէմ, բարձր պահելով մամուլի կոչումը:

Մամուրեաներ երեսուն տարի խմբագրելով և հրատարակելով «Արեւելեան մամուլ» երկշաբաթաթերթը՝ եղակի դիրք ունէր տաճկահայոց ասուպների նման երեսացող և անյայտացող պարբերական հրատարակութիւնների մէջ և ուղղութեամբ ևս զգալի կերպով դանաղանում էր Պօլսի լայնածաւալ թերթերից: «Արեւելեան մամուլը» տալիս էր ըստ մեծի մասին լուրջ յօդուածներ՝ թէ հայոց գրականութեան ու պատմութեան շրջանից, թէ բնական դիտութիւններից և թէ մանկավարժութիւնից:

Մամուրեանն եւրոպական կրթութեան տէր մարդ լինելով՝ աւելի ենթակայ էր ֆրանսիական ուղղութեանը և այդ պատճառով էլ նրա թարգմանութիւններն ըստ մեծի մասին ֆրանսեւէնից և ֆրանսիական հոգինակներից էին. այդ թարգմանութեանց շնորհիւ հայերէն կարդացողների թիւը հետզհետէ ստուարանում էր և տաճկահայոց աշխարհաբարը լսելում և կանոնաւորում:

Մամուրեանն իբրեւ տեսուչ և ուսուցիչ մի քանի տասնեակ տարիներ ամբողջ սերունդներ է կրթել Ջմիւռնիայում, դպրոցներ բարեկարգել, և բազմաթիւ դասագրքեր յօրինել:

Իբրեւ հասարակական գործիչ նա եռանդուն մասնակցութիւն է ունեցել Ջմիւռնիայի տղային — վարչական և բարեգործական հաստատութիւնների մէջ և միշտ առաջնորդողի դեր ստանձնել:

Այսպէսով Մամուրեանն իբրեւ խմբագիր, դաստիարակ, տեսուչ, բանասէր, թարգմանիչ, հասարակական գործիչ՝ մեծ համակրութիւն էր վայելում շնորհիւ իւր քրտնաջան աշխատութեան, հմտութեան, խոհականութեան և եռանդի ու տոկունութեան: Նա վախճանուեց եօթանասնամեայ հասակում՝ թողնելով վշտահար՝ մօտ հարիւրամեայ մօրը, ամուսնուն և միակ սրբուն:

Մամուրեանի յուղարկաւորութիւնը տեղի է ունեցել Ջմիւռնիայում մեծ շքով, խօսուել են բազմաթիւ դամ:

բանականներ, որոնց մէջ նշանաւոր է Զմիւռնիայի առաջնորդ Տ. Մեթրիսեզէկ Արքեպիսկոպոսի իմաստալի և սրբ-տամորմոր ճառը:

Յաւիտեանական հանգիստ քրտնաջան վաստակաւորին:

ՄԱՄՈՒԼԻ ՍՏՈՒԵՐԸ

Որքան էլ կամենանք լաւատես լինել, չենք կարող ուրա-նայ, որ Վեներտիկի Ղազար կղզու միաբանները չեն սիրում ոչ սխալ գղալ և ոչ խրեանց նախորդաց վրայ սխալ յիշել. այս բնական հետեութիւն է անսխալականութեան դաւանանքի: «Լուսնայի» անցեալ համարում տպուած Շիրակաւանի ժողովը յօդուածը, վրդովել է «Բազմավէպի» խմբագրութեան և մէկը խօսելով ու դովասանելով այդ համարը, յարձակում է, նախ հայհոյելով ինձ՝ իբր թէ ևս ատելութեամբ տողորուած եմ կաթողիկէութեան (") դէմ (եղուիթութեան դէմ այո՛) և ապա սխալ է գտնում մեր ասածը թէ Չամչեանը վերագրում է Քաղկ. դէմ գումարում Մանազկերտի հայ-ասորական ժողովը ոմն Յովհ. Մանազկերտցու և հ. Զ. նոյնը ակնարկում է իւր «Եղուիթեան պատմութեան» մէջ. և ասում է այդ խօսքի աւրուեստակը թէ Չամչ. ընդունում է Օձնեցու ժողովը և հերքում է «վաւերականութիւնը» Յ. Օձնեցւոյ՝ ընծայուած պատմութեան մը այդ ժողովոյն վրայ. այլև հ. Զ. այդ է կրկնած:

Թող գիտենայ հ. Տ. Ս., որ խօսքը Մանազկերտի այն ժողովի մասին է, որ գումարուել է Ասորոց հետ ընդդէմ Քաղկ. ի և այն գրութեանց, որոնք այդ են հաստատում: Իսկ Չամչեան իւր պատմութեան Բ. 352—353 բացէ ի բաց վերագրում է Օձնեցու այդ ժողովը ոմն Յովհաննէս Մանազկերտցու, իւր ստեղծած տեղապահին, որ ժողով գումարելու այնքան իրաւասութիւն ունէր, որքան հ. Տ. Ս. ճշմարտութիւնը խոստովանելու: Իսկ 577—630 ոչ թէ մի պատմութեան վաւերականութիւնն է հերքում, այլ պնդում է՝ որ Օձնեցին խօսքով, գործով ու ժողովով հակառակ չէ եղել Քաղկ.-ին. Հարցը միայն այդ կէտի վրայ է և այդ «մոլորութիւնն» ու «հատութիւնն և դրուածները» Հ. Գ. Զ. Չամչեանի վրայ յենուելով մեր պատ-